

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра гуманітарних дисциплін

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОПП «Музичне мистецтво»
бакалаврського рівня вищої освіти,
доцент Я. Олексів
25 червня 2021 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

Т. МІЛОДАН
25 червня 2021 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор
М. КУШНІР
25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕСТЕТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Профілізація	Всі профілізації
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 2.5)
Загальний обсяг	2 кредити ЄКТС (60 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	5 семестр
Факультет	Всі факультети
Форма навчання	Денна

Львів 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Естетика» для всіх профілізацій з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 6).

Розробник:

ЛИПКА Ольга Романівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін "18" червня 2021 р., протокол № 5.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикознавців, діячів культури, ознайомлення з основними категоріями естетики, їх трактуванням в різні епохи, втіленням у різних видах діяльності та суспільного й особистого життя.

Основні завдання: через розуміння основних категорій естетики розвинути естетичний смак студентів; сформувати бачення логіки історичного становлення основних мистецьких напрямів, стилів, течій; дати знання про взаємодію світових релігій і мистецтва; сприяти набуттю навиків естетичного аналізу суспільного і власного життя, формуванню високої культури особистості.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.** Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.** Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.** Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.** Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК17.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК2.** Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
- СК3.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК4.** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК9.** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.** Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.** Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.** Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

- РН5.** Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- РН6.** Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
- РН8.** Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- РН9.** Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
- РН13.** Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- РН14.** Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
V семестр
Змістовний модуль 1. Основні категорії естетики,
їх трактування і втілення.

№ з/п	Назва теми	Зміст роботи	Аудиторні години Лек/Сем	Самостійна робота
1	Естетика як наука. Категорії естетики.	<p>Естетична проблематика у працях Аристотеля. Естетика як окрема наука. «Естетика, призначена для лекцій» О.-Г. Баумгартена. В. Татаркевич про предмет естетики. Зв'язок естетики з іншими науками. Категорії естетики: прекрасне і потворне.</p> <p>Музична естетика як відгалуження загально-естетичних знань. Естетичні розробки Аристотеля. «Естетика, призначена для лекцій» О.-Г. Баумгартена: аналіз поглядів. Опрацювання уривків з творів У.Еко «Історія потворного» та О. Лосева «Антична естетика».</p>	2/2	3
2	Категорії естетики (продовження).	<p>Піднесене і нице. Історія розробки категорії «піднесене»: Псевдо-Лонгин, Е.Бьорк, Е.Кант, Ф.Шиллер, Т.Адорно та інші. Нице як вияв несвободи людини. Втілення піднесеного і ницого в різних видах мистецтва. Трагічне і комічне. Вільна дія людини – вихідна точка трагічного. Трагедія в античності та в наступні епохи. Протиріччя як джерело комізму. Родове начало сміхової культури.</p> <p>Опрацювання уривків з творів У.Еко «Історія потворного» та А. Бергсона «Сміх».</p>	2/2	3
3	Естетична свідомість та естетична діяльність.	<p>Структура естетичної свідомості: естетичне переживання (почуття), естетичний смак, естетичний ідеал. Естетичний смак як здатність диференційовано сприймати та оцінювати естетичні об'єкти. Гарний смак розпізнає і визнає вищі за шкалою цінності від нижчих. Плюралізм смаків. Естетична діяльність як соціальна форма буття людини, специфічний вид духовної та духовно-практичної діяльності. Види естетичної діяльності (художня творчість, художня критика, естетизація побуту, праці, дозвілля, народні ремесла, садово-паркове мистецтво, дизайн тощо).</p> <p>Опрацювання уривків з творів У.Еко «Історія потворного» та роздумів Вольтера про естетичний смак.</p>	2/2	3
4	Митець: особистість і творчість.	<p>Сприйняття професії митця у різні епохи. Сучасний погляд на митців. Модель митця як людини, що виконує певну професію; модель, в якій домінує необмежена творча свобода, що не зважає на суспільні потреби. Типологія творчих процесів: інтуїтивний, рефлексивний, біхевіоричний типи. Теорія творчості як натхнення, праці та експресії.</p>	2/2	
		<p>Митець у XXI ст.: компілятор чи творець? Теорія творчості як експресії Б.Кроче.</p>		3

		Талановитість і геніальність: схожість і відмінність. Е. Кант про геніальність.		
5	Мистецтво і світові релігії.	Буддизм і мистецтво. Абстрактність буддійського віровчення – відсутність обрядовості у первісному буддизмі. Декоративність. Принцип незавершеності у мистецтві буддизму. Іслам та мистецтво. Нетерпимість до образної інтерпретації понять віри в ісламі, що виливається у заборону зображати Бога і живі істоти. Важливість слова у мусульманській культурі: священне письмове слово Корану; поезія. Арабська каліграфія. Декоративність. Візантійська естетика як приклад впливу християнства на мистецтво. Іконопис та його особливості. Іконоборство.	2/2	
		Естетизм весільного обряду в індуїзмі. Естетика храмового мистецтва буддизму, юдаїзму та ісламу. Вплив даосизму та конфуціанства на мистецтво Китаю. Опрацювання уривків з твору Івана Дамаскина та зі статті «Мистецтво без образів»		3
6	Мистецтво модернізму та постмодернізму в контексті європейської естетики.	Філософсько-світоглядні основи модернізму: ірраціоналізм і волюнтаризм А.Шопенгауера і Ф.Ніцше, інтуїтивізм А.Бергсона, психоаналіз З.Фрейда і К.-Г.Юнга, екзистенціалізм Ж.-П.Сартра, А.Камю та М.Гайдеггера, феноменологія Е.Гуссерля. Елітарна естетична концепція Х. Ортеги-і-Гассета. Творчість експресіоністів Авангардизм як повна відмова від традицій і норм класичного мистецтва і перетворення нових виразних форм у самоціль: футуризм, дадаїзм, сюрреалізм. Особливості постмодернізму: пошуки універсальної художньої мови, зближення і зрощення різноманітних художніх напрямів, «анархізм» стилів, їх нескінченне різноманіття, еkleктизм, колажність, суб'єктивний монтаж.	2/2	
		Естетичні ідеї З. Фрейда і неофрейдизму та їх вплив на мистецтво модернізму. Естетичні погляди Ф.Ніцше. У. Еко як теоретик постмодернізму. Вияви іронії та гри у мистецтві постмодернізму. Проблема кічовості в сучасній культурі. Естетика театру абсурду. Опрацювання уривків з твору А. Шопенгауера «Світ як воля і уявлення».		3
7	Історія розвитку естетичної думки в Україні.	Естетична самосвідомість Київської Русі. Естетичні поняття у курсах професорів КМА. Естетика українського козацького бароко: архітектура, література, музика. Естетика романтизму в Україні. Естетична думка України у ХХ ст.	2/2	
		Естетичні погляди Л.Українки та І.Франка. Естетика екзистенціалізму. Модернізм в українській літературі. Естетика театру Л.Курбаса. Постмодернізм в українській літературі. «Наївне мистецтво» Катерини Білокур. Сецесія в архітектурі України. Естетика постмодернізму в українському живописі: творчість А. Савадова, Г. Сенченка, О. Гнилицького та ін.		3

8	Поняття про естетичну культуру особистості. Культура поведінки та етикет.	Естетична картина життєвого шляху особи. Поняття «внутрішньої краси». Знання з психології та їх втілення на практиці – засіб до внутрішньої гармонії. Культура поведінки та етикет. Моральні основи сучасного етикету.	2	
		Особливості художньої творчості у ХХІ ст. Історія моди у ХХ ст. крізь призму естетичного ідеалу. Естетичні погляди К.Шанель. Роль мистецтва у процесі виховання естетичної культури. Культура мовного етикету у соцмережах. Етикет у навчальних закладах і на місці праці. Правила поведінки в театрі, філармонії, кіно.		3
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)				6
Разом			32/28	30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Оцінка роботи студента складається із сумарного результату оцінювання різних видів навчальної роботи протягом двох семестрів. До видів навчальної роботи відносяться форми активної та пасивної діяльності студента. До пасивних форми відноситься відвідування лекцій, виконання самостійної роботи. Активні форми роботи вимагають виявлення студентом власних здібностей, вмінь, ініціативи, логічного та креативного мислення і т.д. Це виступи та участь в обговореннях на семінарських заняттях, написання есе.

Поточний контроль(50 балів):

Впродовж семестру студент повинен здати три семінари (теми на вибір) $3 \cdot 7 = 21$ бал, написати 2 есе по 15 і 14 балів = 29 балів.

(Підготовка студента до семінару оцінюється наступним чином:

усна відповідь по самостійній роботі – 4 бали, опитування/тест по матеріалах лекції – 3 бали).

Підсумковий контроль (50 балів):

Студент має вибір:

- а) написати 2 підсумкові контрольні роботи по 25 балів;
- б) скласти іспит в усній формі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ.

«Відмінно»(A): оцінюється відповідь студента, який логічно та змістовно викладає естетичні концепції різних авторів, виявляючи загальне бачення розвитку естетичної проблематики; підтверджує свою відповідь посиланнями на авторитетні джерела, чітко формулює висновки та узагальнення, вільно володіє категоріальним апаратом естетики, переконливо відповідає на додаткові питання, дає власну обґрунтовану естетичну оцінку явищам дійсності та мистецтва.

«Дуже добре»(B): оцінюється відповідь студента, який змістовно викладає суть естетичних концепцій, дає визначення естетичних понять, вільно орієнтується в естетичних теоріях, авторах та їхніх творах, виявляє розуміння головних проблем теми, добре відповідає на більшість додаткових питань.

«Добре»(C): оцінюється відповідь студента, який оволодів лекційним матеріалом та категоріальним апаратом, але при його викладі припускається незначних помилок; формулює власну думку, проте не завжди може її аргументувати; відповідає на додаткові питання неповно.

«Задовільно»(D): оцінюється відповідь студента, що в загальному містить правильні твердження, поруч з якими є певні неточності, помилки, алогізми. Відповіді на додаткові питання незавершені, неповні і не вичерпують теми.

«Задовільно»(E): оцінюється відповідь студента, який частково володіє категоріальним апаратом естетики, знання з курсу не є систематичними; не може сформулювати власну думку щодо тих чи інших філософських проблем.

«Незадовільно»(FX): оцінюється відповідь студента, яка містить часткову і помилкову інформацію по даній темі, виявляє нерозуміння ним більшості положень курсу, відсутність ерудиції та логічного мислення, естетичного смаку.

«Незадовільно»(F): оцінюється відповідь студента, яка не містить інформації по даній темі, виявляє нерозуміння ним положень курсу та філософських понять.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль на семінарських заняттях у формі

- обговорення прочитаних вдома текстів,
- усного або тестового опитування лекційного матеріалу,
- висловлення своїх думок через написання есе.

Перевірка базових знань через написання контрольних робіт, усне опитування на заліку та іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Методичне забезпечення

1. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. – К.: МП Леся, 2014. – 613 с.
2. Естетика: Підручник / Л.Т. Левчук, В.І Панченко, О.І. Оніщенко, Д.Ю. Кучерюк. К.: Вища школа, 2006. 431 с.
3. Етика та естетика / За ред. В.Л. Петрушенко. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 304с.
4. Петрушенко В.Л. Словник з естетики. Львів: Вид-во: Магнолія, 2006. 360с.
5. Сморгж Л.О. Естетика: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 334 с.

9.2. Рекомендована література

1. Бровко М.М. Предмет естетики і мовознавства. К., 1994.
2. Розенкранц К. Естетика потворного. К.: Фенікс, 2010.
3. Przewodnik po sztuce / pod red. S.Sproccatiego. Warszawa, 2003.
4. Croce Benedetto. Zarys estetyki. Krakow, 1962. 80s.
5. Laughter: An Essay on the Meaning of the Comic by Henri Bergson. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/4352>

9.3. Інформаційні ресурси

1. <http://www.philosophy.ua/>
2. <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10561/>
3. <https://www.wikiart.org/uk>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=IpGjbHs0qco&list=PLI8m1-2f56vTzHa2CqWpH4Gpl1EdTU1hH&index=9&t=7s>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=sYZSlax-KE&list=PLI8m1-2f56vTzHa2CqWpH4Gpl1EdTU1hH&index=12>